

REPORTAGE

Wybe Fraanje

Koarnjum | Martena Zathe, de boerderij naast Martenastate in Koarnjum, is door de beheerstichting volledig verbouwd en herbergt nu drie huurwoningen. Vrijdag is het officieel geopend.

Zelfs nu het regent en de meeste stinzenplanten al uitgebloeid zijn, is het park van Martenastate in Koarnjum nog een geweldige plek om te vertoeven. Even helemaal in een andere wereld. En de natuur ontluikt ontegenzeggelijk voor weer een nieuw seizoen, of er nu kleurrijke bloemenpracht is of niet.

Natuurlijk, hier en daar staat nog een laatste bostulp en het daslook de regen te weerstaan, maar niet zo massaal als het Haarlems klokkenspel, dat nog moet komen en hier een van de grote toppers is. „Je moet hier vanaf januari komen, dan staat het vól sneeuwkllokjes en krokussen”, zegt Johan Tamminga (72) van Stichting Martenastate. „Nu gaat het fluitenkruid het overnemen.”

We staan bij een bruggetje van puin, een residu van de restauratie en verbouwing van Martena Zathe, de boerderij die naast de statige stins staat. Een ontwerp van kunstenaar Birthe Leemeijer, die ook de ijsfontein in Dokkum maakte, in de geest van ecokathedraalbouwer Louis Le Roy.

Le Roy

Le Roy was ooit voorzitter van de beherende Stichting Martenastate. Nu is Henk Buith (76) dat. Je kunt hier altijd terecht en het is altijd fantastisch om hier te zijn, beaamt hij. „We hebben hier nu achtenhalf, negen hectare wandelgebied. Een groene long middenin het landbouwgebied. En onze kracht is: alles is openbaar toegankelijk.”

Het oorspronkelijke park is vierenhalf hectare, maar de stichting heeft daar nu nog eens vierenhalf aan toegevoegd. De laatste vererving was Martena Zathe en omliggende percelen. Die liggen er nu nog een beetje verzopen bij, maar dat verandert geheid. Buith: „Wacht

Even in je arm knippen: je kunt nu wónen in de stal van Martena Zathe

Na vier jaar renoveren heeft de voormalige boerderij een nieuwe functie

De boerderij uit 1863 kwam een paar jaar geleden te koop

maar: er komt een explosieve uitbarsting van geuren en kleuren.”

Tamminga weet het nog zo net niet. „Het weer was steeds niet goed genoeg om te zaaien. In oktober kon het eindelijk, maar daarna is het alleen maar nat geweest. Ik verwacht dit seizoen een beperkte bloei.”

Dat mag de pret niet drukken. Deze vrijdag wordt Martena Zathe officieel geopend, inclusief het nieuwe park. Er staan prachtige bankjes, een schaakmeubel met twee borden, een zitje voor rolstoelers, allemaal van Stadshout Leeuwarden, dat omgihakte en -gewaaide bomen gebruikt om meubels van te maken.

Sowieso de veertig vrijwilligers die bij Stichting Martenastate betrokken zijn - van horeca in de Tûnmanswentetot werkzaamheden in het park - zijn uitgenodigd, maar ook veel vertegenwoordigers van fondsen en subsidieverstrekters. De commissaris van de Koning verricht de opening. Ook Willem en Trudy van Riemsdijk-Zandée geven acte de présence, het echtpaar uit Stiens dat behoud en restauratie van states en

stinzen en het bijbehorende botanische erfgoed financiert.

Betonmassa

De boerderij uit 1863 kwam een paar jaar geleden te koop omdat de familie Hettinga verhuisde naar Britsum om daar door te starten met een biologische melkveehouderij. Met hulp van het echtpaar Van Riemsdijk kreeg de stichting de boerderij in eigendom. Tamminga: „De ligboxstal was een grote betonmassa, de schuur was in verval. Als er niks zou gebeuren, zou het een bouwval worden. Wij hebben het kunnen redden.”

Op 27 november 2020 vond de overdracht plaats, maar toen begon het eigenlijk pas echt. Het voorhuis en de stal werden door Friso Bouwgroep verbouwd tot huurwoningen, met behoud van het oorspronkelijke karakter. Buith woont nu een jaar met zijn vrouw Thea in het voorhuis. In de stal kwamen twee woningen. Ruime woningen, levensloopbestendig, gasloos, met warmtepompen verwarmd, geïsoleerd - ook heel aardig tegen het geraas van de F-35.

Henk Buith (l) en Johan Tamminga op het bruggetje van verbouwingspuin in de uitbreiding van Park Martenastate in Koarnjum (foto geheel linksboven), een van de huurwoningen in de verbouwde stal (foto eronder), Martena Zathe (hoofdfoto) en de ontvangstruimte in de oostelijke helft van de stal. Foto's: Marcel van Kammen

„Het is een 10 met een griffel”, zegt bewoner Gerrit, die net met pensioen is en 14 april precies een jaar met zijn vrouw in Martena Zathe woont. „Nog elke dag knijp ik me in mijn arm: is het echt waar dat ik hier mag wonen?”

Hoedenmaker Koos van der Wal woont en werkt in het andere huis, aan de andere kant van de stal. Op het gezamenlijke inpandige balkon liggen zijn tientallen houten hoedenmallen.

Gerrit: „Als we visite krijgen is het eerste wat ze doen ademloos naar boven kijken.”

Aan de oostkant van de stal - de huizen zijn in de westelijke helft gerealiseerd - is een ontvangstruimte waar bijvoorbeeld het openingsfeest is. Je kijkt daar méters de lucht in tegen de onderkant van het rieten dak aan. De oude houten binten en spanten zijn behouden gebleven, na behandeling tegen houtworm. Ook in de woonhuizen. „Het is gewoon een sieraad voor zo'n kamer, die binten”, zegt Tamminga op de logeerkamer op de eerste etage van de woning van

Gerrit. Inderdaad: wát een karakter.

Fondsen

De hele verbouwing kostte zo'n twee miljoen euro. Het merendeel is door fondsen en subsidies gedekt, zegt Buith. Er is veel vrijwilligerswerk bij komen kijken. „Wij zijn ook maar van vlees en bloed”, zegt Buith, „maar we hebben iets van de buiten-categorie neergezet. Ik kan niet genoeg benadrukken hoeveel we hier ook aan de andere vrijwilligers te danken hebben.”

„En het is nooit een probleem om aan vrijwilligers te komen. De mensen in Koarnjum zeggen: Martenastate is fan ús en daar zetten we ons voor in”, zegt Tamminga, zelf woonachtig in het nabijgelegen Jelsum. Buith: „We zijn er vier jaar voortdurend mee bezig geweest. We kijken daar vandaag met gepaste tevredenheid en dankbaarheid op terug. Het is toch maar even gelukt om zo'n project tot een goed einde te brengen. Hoeveel plannen zijn er niet die nooit worden uitgevoerd?”